ISSN ***2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)***
2026. № 50 : 172-178
Social Sciences. *Arts and Humanities*
PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics

УДК 811.134.2:81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 05.08.2026 р.
Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 07.08.2026 р.
Оригінальність тексту [The originality of the text] – 97,0 %
Прорецензовано [Peer-reviewed] –21.08.2026 р.
Рекомендовано до друку [Recommended for publication] – 29.08.2026 р.
http://doi.org//10.17721/2663-6530.2026.50.172-178

ҐЕНЕЗА КОНЦЕПТУ "КУЛЬТУРА" В ІСПАНОМОВНОМУ ПРОСТОРІ

Наталія Миколаївна Попова *(м. Київ, Україна)*

https://orcid.org/0000-0001-5873-7177
popovanatala425@gmail.com

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Міністерство освіти і науки України)
01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У дослідженні аналізується лінгвістичний концепт "культура" з погляду когнітивного підходу до лінгокультурології. У дослідженні вивчається еволюція концепту від його архетипу до сучасного значення, актуалізованого в іспаномовному світі. Семантико-когнітивний аналіз концепту, вербалізованого в іспанських текстах XVI–XXI століть, дозволив виявити особливості розвитку досліджуваної ментальної одиниці та механізми її перетворення з універсального на культурно маркований концепт. Соціокультурна контекстуалізація сприяла семантичному розвитку, абстрагуванню, метафоризації значення та блендингу концептуальних полів, зумовивши утворення кількох прототипів концепту в історичному розрізі. Результати дослідження вказують на динамічну когнітивну модель, у якій закодовано колективну ідентичність, національні цінності та епістемологічні фрейми концепту "культура" в іспаномовному світі. До культурно специфічних концептуальних характеристик відносяться антиномність, гуманізація, розширення моральних та етичних категорій.

Ключові слова: *лінгвокультурний концепт, інтерпретаційне поле, семантико-когнітивний аналіз, прототипне значення, соціокультурний компонент, прагматична інтенція.*

GENESIS OF THE "CULTURE" CONCEPT IN THE SPANISH-SPEAKING WORLD

Nataliia M. Popova *(Kyiv, Ukraine)*

https://orcid.org/0000-0001-5873-7177
popovanatala425@gmail.com

DSc (Philology), Professor at the Romance Philology Department,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This study analyses the Spanish linguistic "culture" concept from the perspective of cognitive approach to cultural studies. The evolution of the concept from its archetype to its contemporary meaning, reflected in Spanish discourse, is examined. A semantic and cognitive analysis of the concept, verbalised in Spanish texts from the 16th to the 21st centuries, made it possible to identify the characteristics of the semantic development of

© ***Popova N. M. [Popova N. M.]***, popovanatala425@gmail.com

linguistic units that express the concept across several historical periods. The research also investigated the mechanisms of its transformation from a universal to a culturally marked mental unit. It was revealed that sociocultural contextualisation contributed to the semantic development, abstraction and metaphorisation of the meaning of the concept's verbalisers, as well as to the blending of conceptual fields, leading to the formation of several prototypes of the mental unit across the historical period. The reasons for the differences in the interpretation of the "culture" concept at the synchronic level lie in the various types of consciousness reflected in the texts, notably the philosophical, religious and ideological. However, the "culture" concept, verbalised in fiction, contains the most enduring conceptual features, owing to the stability of the interpretation of this mental unit at the level of everyday mass consciousness, where the need to actualise the concept is combined with the historical memory of the Spaniards.

The findings of the study point to a dynamic cognitive model in which collective identity, national values and the epistemological frames of the "culture" concept in the Spanish-speaking world are encoded. The utilitarian zone of the concept, which defines its pragmatic component, demonstrates the potential for manipulating mass consciousness by emphasising certain conceptual features. Culturally specific conceptual characteristics include antinomy, humanisation and the expansion of moral and ethical categories, as evidenced by an analysis of the social and cultural elements within the interpretative field of the "culture" concept.

Keywords: *linguocultural concept, interpretative field, semantic and cognitive analysis, prototype meaning, social meaning, pragmatic intention.*

Вступ. Лінгвістичний концепт "культура" посідає важливе місце в іспаномовній картині світу, оскільки функціонує як ключова культурна та когнітивна категорія, завдяки якій мовці інтерпретують соціальні явища та власну ідентичність. Це свідчить про лінгвокультурне маркування універсального комплексного ментального утворення, на генезу якого впливає історичний досвід, комунікативно-дискурсивні практики та соціокультурні цінності. **Актуальність** наукової розвідки полягає в з'ясуванні механізмів впливу універсальних та лінгвокультурних концептів на людське мислення та світосприйняття. **Метою** є дослідження семантичних змін, яких зазнав концепт "культура" в іспаномовному світі, та когнітивних механізмів його перетворенню на культурно специфічну ментальну структуру. До завдань входить вивчення змін лінгвістичного значення, динамічністю якого зумовлюється поєднанням мови, пізнання, культури та соціуму. Подвійність значення – матеріальне та символічне, – впливає на розвиток усієї семантичної траєкторії концепту, яка відображає зміни у концептуальному ядрі. **Об'єктом** дослідження є лінгвістичний концепт "культура", який функціонує в іспаномовному суспільстві з XVI до XXI століття. **Предметом** дослідження є його семантичні інваріанти та когнітивні інтерпретації, що вербалізуються в іспаномовних текстах. **Наукова новизна** дослідження полягає у визначенні особливостей семантичного поля та когнітивних механізмів перетворення універсального концепту "культура" на культурно марковану ментальну структуру, яка актуалізує історико-культурні, соціоідеологічні та повсякденно-побутові аспекти у свідомості іспанців.

Матеріали та методи. Матеріалом дослідження стали художні, релігійні, філософські та публіцистичні тексти, створені іспанськими авторами з XVI по XXI століття, зібрані в корпусах іспанської мови CORDE та CREA Іспанської королівської академії. Методологія дослідження поєднує семантико-когнітивний, лінгокультурологічний та історичний підходи до вивчення мовних одиниць, які відображають концепт "культура" у мовній картині світу Іспанії. Кількісний аналіз корпусів дозволив відібрати найбільш частотні вербалізатори концепту

© ***Попова Н. М. [Popova N. M.]***, *popovanatala425@gmail.com*

"культура" та визначити ядерні семи на історичних зрізах. Когнітивний аналіз контекстів, у яких використовуються вербалізатори концепту, слугував визначенню змін у сприйнятті та розумінні ментальної одиниці носіями іспанської концептосфери.

Огляд наукової літератури. У останніх лінгвістичних дослідженнях значну увагу науковців приділено відмінностям сприйняття універсальних концептів представниками різних етнокультур. Е. Бернардес, К. Годдарт, І. Голубовська, Х. Луке Дуран, З. Ковецсес, А. Мусолфф, А. Приходько, Т. Радзієвська, Ф. Шаріфіан, А. Вежбицька значну увагу присвятили виявленню причин відмінної інтерпретації лінгвістичних концептів різними культурними спільнотами [Bernárdez, Carisio, 2025; Goddard, Wierzbicka, 2014; Голубовська, 2016; Luque Durán, 2004; Kovecses, 2017; Musolff, 2017; Приходько, 2008; Радзієвська, 2010; Sharifian, 2011; Wierzhbicka, 2018]. М. Аллар-Кропп вивчає основні характеристики, що пов'язують мову та культуру, звертаючи основну увагу на лінгвістичну схожість та відмінності у лексиконі різних мов, а також динаміку міжкультурної комунікації у широкому та вузькому контекстах [Allar-Kropp, 2020]. Польські вчені, застосовуючи етнолінгвістичний підхід до мови та культури, що визначається як етносемантика, відзначають важливість внеску літератури та поезії в розвиток лінгвокультурних концептів [Głaz et al., 2013, с. 64]. Проте, недослідженими залишаються когнітивні механізми перетворення універсальних концептів на культурно специфічні, а також риси, набуті універсальним концептом "культура" в іспаномовному світі.

Основний зміст. Для кращого розуміння ґенези концепту скористаємося теорією прототипів Д. Ґерартса, який пропонує досліджувати семантичний розвиток прототипного ядра від архетипу до сучасного стану [Geeraerts, 1997]. Архетипне значення слова "культура" – "обробка землі", – відображало прямий зв'язок між людиною та природою. Семантичне ядро складалося з лексем *cultivar, tierra, campo, labrar* [Corominas, Pascual, 1991, с. 56–57]. Когнітивна модель "культура – це обробка землі" втілювала досвід та відображала попередній етап когнітивного сприйняття. Семантичними рисами були матеріальність, виживання, сезонні цикли, взаємозалежність людини та природи. На цьому етапі "культура" ще не характеризувалася у свідомості як "економічна діяльність" або "біологічна необхідність". Вона була швидше умовою існування, ніж абстрактною цінністю.

Це архетипне значення швидко розширило семантику в XVI столітті від традиційного *tradición de cultivar tierra / lugar de habitar* до *defender la tierra* і *culto religioso.* Подальші інтерпретації XVI століття відображають такі важливі семантичні характеристики, як "територіальна приналежність", "релігійні переконання", "соціальна ієрархія". Когнітивними механізмами розширення ядра концепту стали метонімія (*tierra* → *patria* → *identidad*) та метафора (*cultivación* → *formación de moraleja*). Ключовими вербалізаторами цих значень є лексеми *defender, honrar, adorar, culto.* Так, наприклад, Мігель де Сервантес у романі "Don Quijote de la Mancha" (1605) створює культурний світ, де честь і соціальні цінності набувають особливого значення: *La honra es patrimonio del alma* [Real Academia Española, б. д.].

Перший прототип концепту, що сформувався в XVI столітті, розширюється в епоху бароко (XVII століття), збагатившись значенням *cultivo del espíritu → estilo → arte → nación.* Один з ядерних елементів *honor* та його інваріант *honra* перетворюються ледь не найважливішу іспанську національну цінність, проте з відмінностями у значенні, зумовленими

© ***Popova N. M. [Popova N. M.]***, popovanatala425@gmail.com

її інтерпретацією різними соціальними станами суспільства. Якщо *honra* набувається людиною завдяки її власними вчинками, то *honor* передається у спадок від батька до сина. Концептуальна метафора "la mente es un campo" свідчить про концептуальний зсув від зовнішніх практик до культивації особистісних рис людини та особистісного розвитку. Ця метафора перетворює "культуру" на процес інтелектуального та морального вдосконалення, самостворення. Балтасар Граціан ("Oráculo manual", 1647), наприклад, писав: *El hombre no nace hecho: cultívase* [Real Academia Española, б. д.].

У XVIII столітті до ядерних характеристик концепту "культура" входять нові цінності суспільства, що вербалізуються лексемами *desarrollo histórico, civilización, artificialidad, conocimiento*. Культовими стають знання та суспільний розвиток, перетворюючи культуру з процесу на систему. Ключовою ядерною характеристикою концепту "культура" стає інтелектуальне вдосконалення людини. Метафорично "культура – це знання", а "знання – це цивілізація". У філософському дискурсі Фейхоо ("Teatro crítico universal", 1726) та інших мислителів доби Просвітництва "культура" інтерпретуються як "раціональний розвиток" та "інтелектуальне вдосконалення" [Real Academia Española, б. д.].

У XIX столітті до семантичного поля входять лексеми та словосполучення *progreso, diferencias sociales, habilidad,* вказуючи на суспільні процеси та потреби. Також важливого значення набуває елемент *solidaridad* як елемент культури. Когнітивна модель концепту "культура" перетворюється на соціально-когнітивну, де культура асоціюється з суспільним капіталом. На перший план виходять семантичні опозиції "культура проти варварства", "освіченість проти неосвіченості": *La cultura está vinculada a la jerarquía social y a la modernización* (Galdós, 1880) [Real Academia Española, б. д.].

Виникнення третього прототипу концепту "культура" в іспаномовному суспільстві зумовлено зміною способу життя, розвитком промисловості, науки та технологій, змінами ідеології та соціальних цінностей. Вербалізатори *modo de vida, valores, ideologías, tecnología* актуалізують ядро досліджуваного концепту, зумовлюючись життєвою необхідністю та ціннісними орієнтаціями. У когнітивному сенсі культура перетворюється на спосіб життя, а її форма є динамічною та залежною від історичної ситуації: "*Cultura es el sistema vital de las ideas…*" (Ortega y Gasset, 1930) [Real Academia Española, б. д.], тобто культура стає колективною, системною та багатовимірною.

Безумовно, початок XXI століття вносить свої зміни в інтерпретаційні поля іспанського концепту "культура". Частина суспільства добре розуміє необхідність глобалізації та кооперації. У різних сферах важливими матеріальними цінностями стають процвітання та добробут, розвитку яких сприяє знання. Водночас інша частина світового суспільства прагне геополітичного перерозподілу влади, що змушує іспанців зосередитися на питаннях безпеки. Інтерпретація концепту "культура" набуває значення "міжнародної комунікації", здатної забезпечити майбутнє. Семантичними маркерами у XXI столітті стають *límites fluidas, características híbridas, estructura radial, espacio de interacción,* вербалізуючи такі когнітивні риси як глобалізація, багатокультурність, співробітництво.

Результати кількісного аналізу використання лексем-вербалізаторів концепту "культура" у корпусі іспанської мови свідчить про те, що найчастіше культура асоціюється з цінностями суспільства – *valor* (0,023 %). Далі ідуть *espíritu, arte, conocimiento, desarrollo,*

© ***Попова Н. М. [Popova N. M.]***, popovanatala425@gmail.com

ISSN *2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)*
2026. № 50 : 172-178
Social Sciences. *Arts and Humanities*
PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine
http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics

moral, inteligencia. Лексема зі значенням "вирощування сільськогосподарських рослин" та похідні від неї за частотністю використання знаходяться лише на дев'ятому місці (0,002 %).

Таблиця 1

Частотність використання ключових вербалізаторів концепту "культура" в іспанських текстах XVI-XXI століття
(Корпусний аналіз: загальна кількість слів 81 318 731)

Вербалізатор концепту	К-сть слів	%
Valor	18500	0,023
Espíritu	16797	0,020
Arte	14573	0,017
Conocimiento	7803	0,009
Desarrollo	6592	0,008
Moral	6306	0,007
Cultura	5155	0,006
Inteligencia	4386	0,004
Cultivo	2005	0,002

Лінгвістичний концепт "культура" в іспанській свідомості тісно пов'язаний зі сферами мистецтва, історії, освіти, економіки, релігії, поведінки, суспільства, національних та індивідуальних якостей, толерантності, віри, добробуту та різноманіття. Асоціативне поле концепту розвивається завдяки різним типам інтерпретації концепту, що відображається в художніх, філософських, релігійних, газетно-публіцистичних текстах. Певні відмінності інтерпретації спостерігаємо у контекстах, які характеризують філософський, релігійний та ідеологічний типи свідомості. Проте, якою б не була політика держави, вона не здатна закріпити надовго асоціативні та ціннісні концептуальні ознаки без їхньої інтерпретації на рівні побутової масової свідомості, де актуалізація концепту зумовлюється категорією необхідності. Асоціативні поля концептів часто накладаються одне на одне, утворюючи так званий блендинг концептуальних полів [Fauconnier, Turner, 2008, с. 12]. Спосіб світосприйняття носіїв іспанської концептосфери та історична пам'ять зумовлюють антиномність когнітивних ознак іспанського концепту "культура": індивідуалізм та персоналізація поряд з глобальністю та узагальненням, варіативність і диференціація разом з винятковістю.

Отримані результати та їх обговорення. Проаналізувавши семантичні особливості вербалізаторів концепту "культура" та його когнітивні ознаки можна сказати, що їхній розвиток залежить від лінгвістичної свідомості, відображеної в певному тексті. Відповідно, способи відбору та поєднання мовних одиниць та їх інтерпретація в іспанській літературі можуть слугувати розумінню особливостей концепту "культура" у масовій свідомості носіїв мови. Як стверджує Л. Гнатюк, мовна свідомість – це набір ментальних уявлень про світ, що матеріалізуються мовними одиницями [Гнатюк, 2022, с. 9]. Відповідно, інтерпретаційне поле концепту є причиною модифікації концептуальних рис та визначає культурні особливості концептів.

Ціннісний та асоціативний компоненти концепту "культура" відображають оцінку суспільства. Наприклад, лексема *macho* в іспанській лінгвокультурі, що має спільне походження зі словом *hidalgo* й поєднує риси іспанських конкістадорів та індіанців у XVI–XVII столітті, характеризується в сучасності такими когнітивними рисами, як *arrogante,*

© ***Popova N. M. [Popova N. M.]***, popovanatala425@gmail.com

ISSN *2413-5593 (Print); ISSN 2663-6530 (On-line)*
2026. № 50 (УДК 81) : 172-178
ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics

jactancioso, honesto, atractivo, valiente. Позитивна конотація ставить лексему *macho* поряд з лексемою *caballero* та відрізняє їхню ціннісну інтерпретацію від деяких інших європейських культур. Такі негативно забарвлені характеристики, як *agresivo, prevalente, violente, desprecio a mujeres, dominación, desigualdad*, зустрічаються в Іспанії значно рідше. Адже вони суперечать ядерним ціннісним елементам концепту іспанської лінгвокультури *familia, honor, libertad, igualdad, conocimiento, oportunidades.*

Утилітарна зона іспанського концепту "культура" характеризується прагматичним ставленням до концепту, яке виражається за допомогою мовних засобів [Кагановська, 2018, с. 34], а також знанням про те, як його використовувати для реалізації прагматичної інтенції мовця з метою маніпулювання людською думкою в політичних або ідеологічних цілях. Наше дослідження засвідчує, що знання лінгвокультурних характеристик концепту дозволяє спрогнозувати наслідки його актуалізації з метою досягнення комунікативних цілей. Наприклад, якщо більшість інтерпретацій концепту "культура" в іспаномовному світогляді є позитивними, то моральні, етичні, соціальні, політичні або історичні цінності нації сприймаються позитивно адресатами, коли адресант вербалізує цей концепт. Утилітарна зона концепту відрізняється від поняттєвого компоненту, оскільки останній містить денотативні характеристики, які інтерпретуються національною свідомістю: *cultura es un conjunto de conocimientos* (енциклопедичне значення, яке містить поняттєвий складник) → *el conocimiento enriquece y mejora el nivel de vida, y ayuda a alcanzar los objetivos deseados* (утилітарна зона концепту).

Соціальні та культурні елементи інтерпретаційного поля концепту "культура" відображають його зв'язок з життям нації, її традиціями та звичаями. Вони відображають те, як представники іспанського суспільства розуміють та сприймають цей концепт, спираючись не лише на утилітарну зону його інтерпретації, але й на історичну та культурну пам'ять нації.

Висновки дослідження. Отже, іспанський інваріант концепту "культура" є багатошаровим когнітивним утворенням, що сформувалося під впливом історичних, соціальних та ідеологічних процесів у країні. Когнітивними механізмами розвитку універсального концепту "культура" є метафоризація, абстрагування, семантичний розвиток та накладання концептуальних полів. Його перетворенню на лінгвокультурну ментальну одиницю сприяли епістемологічні рамки функціонування концепту, моральні цінності, історична пам'ять народу та його ідентичність, які залучаються в межах інтерпретаційних полів. Ціннісний, асоціативний, утилітарний та соціокультурний компоненти трансформують ядерну і периферійну зони концепту, що виражається розширенням семантичного значення денотата. Концептуальні характеристики відображають властиву іспанському характеру антиномну дуальність, поєднуючи диференціацію з комплексністю та узагальненістю. Сучасними векторами розвитку концепту є розширення моральних та етичних категорій, зокрема гуманізації та індивідуалізації, які відображають як етичні, так і матеріальні цінності іспанської нації. **Перспективами подальших наукових розвідок** є вивчення змін концептуальних характеристик лінгвокультурних концептів в умовах розширення міжкультурної комунікації з метою подолання міжкультурних бар'єрів.

References:

1. Голубовська, І. (2016). Сучасна українська лінгвоконцептологія: стан і перспективи розвитку [Holubovska, I. (2016). Suchasna ukrainska linhvokontseptolohiia: stan i perspektyvy rozvytku (Contemporary

© ***Попова Н. М. [Popova N. M.]***, popovanatala425@gmail.com

Ukrainian linguoconceptology: Current state and development prospects)]. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства [Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva (Current Issues in Philology and Translation Studies)], 10*(1), 151–159.

2. Гнатюк, Л. П. (2022). Архаїчні етикетні формули як відображення специфіки мовної картини світу українців [Hnatiuk, L. P. (2022). Arkhaichni etyketni formuly yak vidobrazhennia spetsyfiky movnoi kartyny svitu ukraintsiv (Archaic etiquette formulas as a reflection of the specificity of Ukrainians' linguistic worldview)]. *Українське мовознавство [Ukrainske movoznavstvo (Ukrainian Linguistics)], 1*(52), 5–18.
3. Кагановська, О. М. (2018). Текстові концепти французької художньої прози крізь призму імплікації та експлікації [Kahanovska, O. M. (2018). Tekstovi kontsepty frantsuzkoi khudozhnoi prozy kriz pryzmu implikatsii ta eksplikatsii (Textual concepts of French literary prose through the prism of implication and explication)]. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія [Visnyk KNLU. Seriia Filolohiia (Bulletin of Kyiv National Linguistic University. Series Philology)], 21*(2), 31–43.
4. Приходько, А. М. (2008). *Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики [Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvnii paradyhmi linhvistyky (Concepts and conceptual systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics)]*. Прем'єр.
5. Радзієвська, Т. В. (2010). *Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту: Текст – соціум – культура – мовна особистість [Narysy z kontseptualnoho analizu ta linhvistyky tekstu: Tekst – sotsium – kultura – movna osobystist (Essays on conceptual analysis and text linguistics: Text – society – culture – linguistic personality)]*. ДП «Інформ.-аналіт. агентство».
6. Allar-Kropp, M. (2020). Languages and Worldview. *Open Educational Resources Collection*. Missouri: University pf Missouri–St. Louis, 77. https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/languages-and-worldview
7. Bernárdez E., Carisio A. (2025). *Lingüística cultural. Bases teóricas, modelos y aplicaciones*. Madrid: Universidad Complutense, 282 p.
8. Corominas, J., Pascual, J. A. (1991). *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. Madrid: Gredos, 56–57.
9. Fauconnier, G., Turner, M. (2008). *The way we think: Conceptual blending and the minds hidden complexities*. New York: Basic Books, 464 p.
10. Geeraerts, D. (1997). *Diachronic prototype semantics. A contribution to historical lexicology*. Oxford: Oxford University Press, 216 p.
11. Geeraerts D. (2016). *Prospects and problems of prototype theory. Diacronia*, 4, 1–16. http://dx.doi.org/10.17684/i4A53en
12. Głaz, A., Danaher, D., Łozowski, P. (Eds.). (2013). *The Linguistic Worldview: Ethnolinguistics, Cognition, and Culture*. London: Versita. 442 p.
13. Goddard, C., Wierzbicka, A. (2014). *Words and meanings: Lexical semantics across domains, languages and cultures*. Oxford: Oxford University Press. 314 p.
14. Kovecses, Z. (2017). Context in Cultural Linguistics: The Case of Metaphor. *Advances in Cultural Linguistics*, 307-323. https://doi.org/10.1007/978-981-10-4056-6_14
15. Luque Durán, J. D. (2004). *Aspectos universales y particulares del léxico de las lenguas del mundo*. Madrid: Universidad Complutense de Madrid. 665 p. https://infoling.ucm.es/elies/elies21/
16. Musolff, A. (2017). Metaphor and Cultural Cognition. *Advances in Cultural Linguistics*, P. 325–344.
17. Núñez Méndez, E. (2016). *Diachronic applications in Hispanic linguistics*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing. 353 p.
18. Sharifian, F. (2011). *Cultural Conceptualisations and Language: Theoretical framework and applications*. John Benjamins Publishing Company. 238 p. https://doi.org/10.1075/clscc.1
19. Wierzhbicka, A. (2018). Talking About the Universe in Minimal English: Teaching Science Through Words That Children Can Understand. *Minimal English for a global world: Improved communication using fewer words*, 169–200.
21. Davies, M. *El corpus del español: Banco de datos*. https://www.corpusdelespanol.org/
22. Real academia española: Banco de datos. *Corpus de referencia del español actual (CREA). Corpus diacrónico del español (CORDE)*. http://www.rae.es